

LAI IETU UZ PRIEKŠU, JĀIEMĀCĀS VIENOTIES

Diskusijas turpinājums. Sākumu lasiet *Agro Topa* septembra numurā.

Diskusijā piedalās: **Sanita Zute**, Agrāro resursu un ekonomikas institūta Zinātniskās padomes priekšsēdētāja vietniece, vadošā pētniece; **Indulis Jansons**, Latvijas lauksaimnieku kooperatīvu asociācijas valdes priekšsēdētājs un LPKS VAKS valdes priekšsēdētājs; **Mārtiņš Cimermanis**,

Latvijas lauku konsultāciju un izglītības centra valdes priekšsēdētājs; **Gustavs Norkārklis**, Latvijas bioloģiskās lauksaimniecības asociācijas valdes priekšsēdētājs; **Maira Dzelzkalēja-Burmistre**, biedrības *Zemnieku saeima* valdes priekšsēdētāja vietniece.

ANITA PIRKTIŅA

Ko tad noskaidrojām diskusijas pirmajā daļā? Diskusijas dalībnieki izteica domu, ka Latvijas lauksaimnieks savu produkciju lielā mērā ražo nevis Latvijas sabiedrībai, bet gan eksportam. Mēs pat nezinām, cik daudz vietējo graudu paliek Latvijā. Lauksaimnieki vairāk koncentrējas uz vienu divām nozarēm, kurām ir stabils tirgus. Tāpēc neražojam daudzveidīgu pārtiku.

Sabiedrība, kas redz, ka lauksaimniecība tiek gana dāsnī finansēta, var uzdot jautājumu – kāds mums no tā labums? Kā mēs tiksim pie labākas pārtikas? Veselīgākas, Latvijā audzētas? Nacionālās drošības, kas saistās arī ar pārtikas nodrošināšanu, sabiedrības labklājības, lauksaimniecības tirgus attīstības virzienā politiķi skatās ļoti maz...

M. Dzelzkalēja-Burmistre: – Bet šāda situācija ir visur! Nav tā, ka citās valstīs būtu gatavi 5–7 gadu plāni, tikai mums ne.

G. Norkārklis: – Tā gluži nav. Ja paskatāmies, piemēram, kā šī pārtikas apgādes sistēma ir sakārtota Dānijā, kā tur tiek apgādātas skolas, citas iestādes. Tas ir pavisam cits redzējums un līmenis.

M. Dz.-B.: – Te ir runa par resursiem, un resursu ziņā vispār Skandināvija izceļas uz citu valstu fona.

G. N.: – Runājot par resursiem, varam paskatīties statistiku. Kaut Latvijā maksājumi bijuši daudz maz vienlīdzīgi, tomēr lauksaimniecība attīstījies ļoti nevienmērīgi, tā ir sadrumstalota. Reģionos naudas ieguldījumi gan uz hektāru, gan citās investīcijās ir visai atšķirīgi. Arī statistika apliecina, ka izmantotais atbalsta finansējums pa reģioniem atšķiras pat divkārt. Ko tur runāt par atšķirībām Eiropas līmenī, ja pat Latvijas ietvaros atšķirības ir kardinālas.

M. Dz.-B.: – Bet jāskatās arī uz to, kas kurā reģionā tiek ražots. Tur, kur ir ganību dzīvnieki, loģiski, investīcijas uz platības vienību ir daudz mazākas nekā tur, kur audzē dārzeņus vai apsaimnieko cūku, govju un putnu fermas.

G. N.: – Protams. Bet esam raduši lielākoties skatīties tikai uz tiešmaksājumiem, taču jāraugās plašāk. AREI ir veikti pētījumi par to, kā un kur Latvijā ir veiktas dažādas investīcijas, un secinājums – tās lielā mērā aizgājušas pašplūsmā.

M. Cimermanis: – Interesanti, ka pirms vēlēšanām visas partijas grib tikties un runāt ar nevalstiskajām organizācijām, taču līdz šim neviena no partijām nav varējusi uzrādīt tādu jaudīgu lauku un lauksaimniecības attīstības programmu. Pamatā dzirdams mūsu pašu zemnieku pausto domu atkārtojums ar solījumu – jā, mēs to pildīsim! Nereti bez izpratnes – kā tieši?

– Šis diskusijas vērotājs uzdod jautājumu: ja saņemam naudu no ES, kur tiek apspriestas vadlīnijas, kurām piešķirt

finansējumu, tad kāpēc bieži vien šīs vadlīnijas vispār netiek pieņemtas?

M. C.: – Tas ir interesants jautājums, jo faktiski zem visām vadlīnijām, tostarp Zaļā kursa, apakšā stāv politiku, premjeru, tostarp Latvijas, paraksti. Visu, kas saistīts ar amonjaka emisijām u. c., arī Latvija jau sen ir parakstījusi. Jautājums – vai vispār esam izdiskutējuši un sapratuši, ko īsti parakstām, ja vēlāk nākam klajā ar atziņu, ka tas mums nav pieņemams? Caur kādiem tad gaiteniem un kabinetiem šie paraksti ir savākti? Nav ES principa neņemt vērā kādu valsti, pieņemot lielos kopējos lēmumus. Kad valstis ir kopīgi vienojušās par kaut ko, tad tālāk jau katra valsts to izpildījumu pie sevis var interpretēt pa savam. ES nevienai valstij nesaka priekšā, vai vairāk atbalstīt bioloģisko saimniekošanu vai jaunos zemniekus, vai ko citu. Tas ir katras valsts pašas ziņā. Teksti, ka ES mums liek darīt tā vai šitā, nereti neiztur kritiku. Kopš esam ES, ne reizi neesam saņēmuši pārmetumu, ka nav sasniegti Lauku attīstības programmas (LAP) izvirzītie mērķi. Jo tie taču ir bijuši mūsu mērķi! Jā, izstrādājot

M. CIMERMANIS:
– NĀKOTNES VĪZIJU VAR VEIDOT, TIKAI ĻOTI UZMANĪGI KLAUSOTIES UN VĒROJOT PATĒRĒTĀJU. MĒS PAŠI VARAM IZGUDROT NEZ KĀDUS MĒRĶUS UN VĪZIJAS, BET, JA TAS VISS BŪS PRETRUNĀ AR TO, KO SAGAIDA PATĒRĒTĀJS, NONĀKSIM STRUPCEĻĀ.